

## Študentská literárnovedná konferencia 2017: Experiment versus stereotyp

Petra Rusňáková

V dňoch 20. – 21. apríla 2017 sa v Sdružení moravských pracovišť AV ČR v Brne konala medzinárodná študentská literárnovedná konferencia s názvom *Experiment versus stereotyp*, ktorá ponúkala štyri základné okruhy: 1. experimentálna poézia, próza a dráma, 2. modernizmus a avantgarda, 3. žánrové konvencie a ich inovácie, 4. autorské stereotypy a epigónstvo. Zúčastnili sa na nej študenti bakalárskeho, magisterského a doktorandského štúdia z Česka, Slovenska a Poľska.

Prvý deň konferencie účastníci predniesli svoje príspevky v štyroch blokoch. Úvodný blok otvoril Petr Kuběnský (FF MU Brno), ktorý sa pokúsil ukázať, akým spôsobom Ladislav Novák vstupoval do celoživotnej interpretačnej hry s čitateľom, spochybňoval inštanciu autora a reflektujúcim spôsobom sa vymedzoval voči inštitúcii literatúry (*Konceptualismus v literárni dile Ladislava Nováka*). Nicole R. Snová (VŠKK/FF UK Praha) v referáte *Prolnutí fotografie, řeky a barvy v Matouškově Albu* analyzovala prostriedky, ktoré autor volil v snahe o komplexné zachytenie skutočnosti, ktorej pravý obsah neustále uniká pod dojmom subjektívnych predstáv a spomienok. V Matouškovom prístupe identifikovala jeho nadviazanie na modernistickú metódu „prúdu vedomia“ a ďalšiu modifikáciu tejto metódy. Novovzniknutou tvorbou, stojacou na pomedzí literatúry a výtvarného umenia, recyklitertúrou (*Recyklitertura – tvorba na pomezí literatury a výtvarného umění*) sa zaoberala Luisa Pavlíková (FF

MU Brno). Predstavila genézu, pravidlá vzniku pri tvorbe, súčasné podoby a spôsoby jej prezentácie. Vo formálno-obsahovej analýze poukázala na uplatňované experimentálne postupy a mieru, s akou sa vôbec v súvislosti s recyklitertúrou dá hovoriť o experimente. Blok uzavrela Vendula Čepicová (FF UP Olomouc) príspevkom *Topos námořníka v proměně Seifertovy poetiky*. Zamerala sa na básnický vývoj autora v rokoch 1925 – 1937. Všimla si hlavne premenu Seifertovho verša od voľného v období poetizmu k metrickému v tridsiatych rokoch 20. storočia a vplyv tejto premeny na Seifertovo chápanie toposu námorníka.

Druhý blok zahájil Martin Dvořák (FF JČU České Budějovice), ktorý sa venoval téme *Experiment jako drama – Vladimír Holan a stav ovlivnění*. Na základe dobových recenzií a autorovej korešpondencie mapoval Holanovu tretiu básnickú zbierku *Vanutí* (1932) a zamýšľal sa nad tým, či svojou povahou a výstavbou nadobúda status experimentálnej poézie. Magdalena Supel (UW Varšava) vo svojom vystúpení *Autobiografie? Vzpomínky? Deník? – jak forma ovlivňuje konstruování subjektu v autotematickém vyprávění (na příkladu Teorie spolehlivosti Ivana Divíše)* predstavila netradičné stvárnenie životného príbehu, ktorý sa zároveň stáva alternatívnym rozprávaním o vlastnej tvorbe. Ondřej Selner (FF JČU České Budějovice) v príspevku *Experiment a stereotyp jako nástroj sebereflexivní prózy 20. let* skúmal vzťah stereotypu a experimentu ako strategických prvkov výstavby umelecké-

410 ho textu v dvoch sebareflexívnych románoch – *Velkovýrobě ctnosti* (1922) Jiřího Hausmanna a v *Krvavém románu* (1924) Josefa Váchala.

Tretí blok uviedol Daniel Domorák referátom *Stereotypy čítania existenciálnej literatúry* (ÚSIL SAV Bratislava), v ktorom pertraktoval stereotypy v oblasti čítania a práce s existenciálnou literatúrou. Ilustráciu možnosti prekonania stereotypnosti priniesol interpretovaním vybraných textov slovenskej prózy štyridsiatych rokov 20. storočia. Jan Bárta (FF UK Praha) v článku *Jan Procházka: Zelené obzory. Příspěvek k žánrovým inovacím socialistického realismu a jeho pozdní fázi počátku 60. let* priniesol interdisciplinárnu interpretáciu novely z vidieckeho prostredia *Zelené obzory* (1960), ktorá prezentuje ranú fázu prozaickej tvorby spisovateľa Jana Procházku a ktorú je možno žánrovo zaradiť k neskoršej fáze socialistického realizmu. Dva prístupy Růženy Svobodovej k tvorbe skúmal Radek Touš (FPF SU) v príspevku *Růžena Svobodová: realistický detail versus secesní ornament*. Interpretácnou komparáciou dvoch autorkiných zbierok *Povídky* (1896) a *Marné lásky* (1907) sledoval autorkin vývoj v rámci jedného desaťročia. Pavlína Dušková (FF MU Brno) sledovala *Historickou veselohru Emanuela Bozděcha „v zajetí“ dramatické tvorby Eugèna Scriba* a spôsob tvorby oboch dramatikov. Zamerala sa na analýzu spôsobu vnášanie postupov inšpirovaných francúzskou veselohrou do historických veselohier tvorených v českom prostredí.

*Žánrem románu s tajemstvom v Tajnostech pařížských Eugèna Suea a jeho specifickým uchopením v prózách J. K. Tyla a Karla Sabiny* začala posledný blok Kristýna Jančíková (FF MU Brno). Poukázala v ňom na súvislosť medzi Tylovou poviedkou *Ze života chudých* (1845) a Sueovým románom *Tajnosti pařížské* (1842 – 1843). Zároveň hľadala ďalšie intertextové väzby medzi českou verziou románu s tajomstvom, spájajúcou rysy dobrodružno-sociálneho románu à la Sue, s vlasteneckými témami, ako je to i v prípade románu *Na poušti* (*Synové světla*, 1863) od K. Sabinu. Juan Zamora (FF UK Praha) vo svojom vystúpení *Melancholie v hávu detek-*

*tivky* analyzoval detektívne prózy Josefa Škvo-reckého *Smutek poručíka Borůvky, Hříchy pro pátera Knoxe, Konec poručíka Borůvky* a *Návrat poručíka Borůvky* (1962 – 1981). Zameral sa na rozbor dejových línií, v ktorých autor zámerne narúšal žánrové pravidlá detektívky. V ostatnom príspevku *Stereotyp a inovace gothic fiction v prózách Petra Stančíka* sa Stanislav Drastík (FF OU Ostrava) zaoberal vplyvom gotického módu na prozaické dielo Petra Stančíka, skúmal jeho prelínanie s postmodernou poetikou a jeho inováciu.

Druhý deň konferencie bol rozdelený do dvoch blokov. Úvodný referát *Adaptačné inovácie rozprávkového typu 425C Kráska a zvěra* predniesla Nikola Danišová (FF UKF Nitra). Na analyticko-interpretačnej báze sa pokúsila pertraktovať tematicko-naratologické vzťahy medzi klasickou rozprávkou *Kráska a zvěra*, známou zo starofrancúzskej verzie madame de Beaumontovej (1756) a jej moderným spracovaním v podobe dvoch rozprávkových poviedok Angely Carterovej *Nahovárky pána Leva* a *Tigrova nevesta* (zbierka *Krvavá komnata* z roku 1979). Petra Rusňáková (ÚSIL SAV Bratislava) sa v *Poznámkach k osobitosti inovácie cestopisného žánru v slovenskej protestantskej literatúre 17. storočia* zaoberala otázkou možného inovatívneho postupu vo využití cestopisného žánru v tvorbe vybraných slovenských protestantských autorov-exulantov v 17. storočí v porovnaní s konvenčným spôsobom realizácie tohto žánru. Tereza Jirásková (FPF SU Opava) v práci *Mezi tradicí a experimentální podobou kázání. Nad písněmi S. Karáska* interpretovala Karáskovu piesňovú tvorbu z niekoľkých hľadísk. Zamýšľala sa nad vzťahom sémantickej roviny textov s ich hudobným základom, teda neworleanskými tradíciami, nad špecifickým spôsobom komunikácie piesňového textu a jeho možným využitím i na poli náboženských kázaní, porovnávala anglický originál a premeny, ktoré sa s ním udiali prostredníctvom experimentálneho Karáskovho prístupu.

V druhom bloku Olga Słowik (FF UK Praha) na základe analýzy vybraných diel Alexandry Berkovej hovorila o tom, ako sa menil spô-

sob konštruovania ženských postáv v súvislosti so zvoleným žánrom či predpokladanými recipientmi (*Žena stereotypní, žena „experimentální“*. *Prolegomena k ženským postavám v díle Alexandry Berkové*). Veronika Walachová (FF OU Ostrava) sa v príspevku *Tematické stereotypy a inovace v próze Martina Fibigera Anděl odešel* zamerala na tému kolektívnej a individuálnej pamäte, ktorú spracovala v kontexte iných diel s podobnou či rovnakou tematikou. Zároveň si všimala prípadný inovačný postup autora v spracovaní tejto témy. Martin Markoš (PdF Univerzita Hradec Králové) prostredníctvom optiky antropológie literatúry predstavil román Petry Soukupovej (*Petra Soukupová: Pod sněhem – hyperrealistický román o rodinných konstelacích*). Sústredil sa predovšetkým na medziludské vzťahy v rodine, (ne)fungujúcu komunikáciu, subjektívne pohľady a súkromné traumy. Metodologicky vychádzal zo sociologických prác Zygmunta Baumana a Anthonyho Giddensa, ktoré sa dajú v antropológii literatúry do značnej miery využiť, a z postmodernej filozofie hlavne z Jeana Baudrillarda. Konferenciu uzavrel Václav Smutný (FF UP Olomouc), ktorý odhaľoval konštrukčnú povahu ilúzie všednosti ako témy i príznaku Haklovej autorскеj poetiky, ktorá sa opiera (nielen) o literárne konvencie (*Reprezentace všednosti v povídkové tvorbě Emila Hakla*).

---

**Mgr. Petra Rusňáková**  
**Ústav slovenskej literatúry SAV**  
**Konventná 13**  
**811 03 Bratislava**  
**Slovenská republika**  
**email: petra.rusnakova@savba.sk**